

EU og Internationalt
Den 28. februar 2022
FVM 158

SAMLENOTAT
Ekstraordinært uformelt videomøde for EU's landbrugsministre
den 2. marts 2022

1. Markedssituationen for landbrugsvarer
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke

Side 2

NOTAT OM EKSTRAORDINÆRT UFORMELT VIDEOMØDE FOR EU'S LANDBRUGSMINISTRE Den 2. marts 2022

1. **Markedssituationen for landbrugsvarer** **KOM-dokument foreligger ikke**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. februar 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Markedssituationen er generelt forbedret efter covid-19 pandemien i 2020 i vidt omfang påvirkede markedssituationen for de væsentligste landbrugsprodukter i EU. Visse markeder har i 2021 været påvirket af Brexit og faldende eksport. Svinesektoren har været præget af lave priser på grund af især dårlig afsætning til Kina. Ruslands invasion af Ukraine forventes at påvirke markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder. Sagen er på dagsorden for det ekstraordinære uformelle videomøde for EU's landbrugsministre den 2. marts 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes cirka hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri). Formandskabet har på baggrund af Ruslands invasion af Ukraine indkaldt til et ekstraordinært uformelt videomøde for EU's landbrugsministre for at drøfte konsekvenserne for markedssituationen for landbrugsvarer.

Sagen er på dagsorden for det ekstraordinære uformelle videomøde for EU's landbrugsministre den 2. marts 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

For mælk og mejeriprodukter var covid-19 pandemien især i 2020 en udfordring for markedet. Pandemien og de omfattende begrænsninger af bevægelsesfriheden, der blev indført i medlemsstaterne, medførte et fald i efterspørgslen efter visse produkter i mælke- og mejerisektoren. Afregningsprisen til producenterne blev kun marginalt påvirket af prisfaldene. Siden da har markedssituationen generelt set været i markant bedring, hvor mælkeprisen i november 2021 lå på 40,0 cent/kg, hvilket historisk er en høj pris. Til sammenligning var den i august 2020 på 33,01 cent/kg. Primo januar 2022 ligger prisen på skummetmælkspulver på 339 euro/100 kg. Det er 50 pct. over prisen samme tid i 2021, og smørprisen ligger på 573 euro/100 kg. Det er 67 pct. over prisen samme tid i 2021. Den gunstige markedssituation skyldes stabil mælkeindvejning i EU og globalt samt god efterspørgsel på verdensmarkedet.

Markedssituationen for svinekød

EU's marked for svinekød kom forholdsvis stabilt gennem følgerne af Covid-19 pandemien. Ikke desto mindre var priserne faldende, men fra et meget højt udgangspunkt i 2019 og de første måneder af 2020. I starten af 2021 sås en væsentlig forbedring, hvilket blev afløst af en kraftig forværring i anden halvdel af 2021. Prisniveauet er således for uge 1 i 2022 betydeligt under gennemsnittet for årene 2016-21. Noteringen lå i uge 10 i 2020 på 14,30 kr./kg. Noteringen faldt løbende og lå i uge 38-45 i 2020 stabilt på 10,30 kr./kg. I uge 11 i 2021 steg prisen til 10,50 kr./kg. I juni 2021 lå prisen på 11,90 kr./kg. Fra oktober 2021 frem til udgangen af december 2021 lå noteringen fast på 8,40 kr./kg, men ved årsskiftet 2021/2022 faldt den til 7,90 kr., men er fra uge 8 i 2022 steget til 8,10 kr.

Også smågriseprisen, der i efteråret 2020 kom ned på en datidig bundrekord på 35 euro/stk., steg i juni 2021 til 51,76 euro/stk., men var i uge 42 i 2021 nede på 29,0 euro/stk., hvilket er en historisk lav pris. Den er i uge 1 i 2022 steget til 34,0 euro/stk.

Årsagen til den dårlige markedssituation er især forringet eksport til Kina og lave priser på det kinesiske marked, der aftager ca. 49 pct. af EU's eksport. Dertil kommer behersket efterspørgsel på EU's indre marked.

En betydelig udfordring er ligeledes, at svinesygdommen afrikansk svinepest i september 2020 bredte sig fra Polen, hvor sygdommen er vidt udbredt, til Tyskland, hvor der indtil nu i januar 2022 er fundet knap 3.300 tilfælde blandt vildsvin i de sydøstlige dele af delstaten Brandenburg og østlige dele af delstaten Sachsen og nu også i delstaten Mecklenburg-Vorpommern. Det har medført, at en række vigtige eksportlande, herunder Kina, har lukket for import af svinekød fra Tyskland, der udgør 24 pct. af EU's samlede eksport af svinekød. Trods vanskelighederne blev EU's eksport af svinekød i 2020 rekordstor med 5,4 mio. tons. Denne udvikling fortsatte i starten af 2021. Men i anden halvdel er der indtruffet et fald i eksporten (ikke omfattende UK), så for januar-november 2021 var der et fald på 0,8 pct. i forhold til 2020 på grund af fald i eksporten til Kina. EU's eksport af svinekød til UK, i perioden januar til september 2021, faldt 6 pct. i forhold til 2020. På det seneste har fund af afrikansk svinepest i Norditalien øget presset på sektoren. Italiens eksport af forarbejdede produkter, som parmaskinke, går især til resten af EU, UK og USA, der anerkender regionalisering. Det skal bemærkes, at ved januar-juni tællingen i 2021 er der et fald i EU i antallet af søer på 2,4 pct. i forhold til december 2021, hvilket kan give håb om faldende produktion og dermed mindre udbud.

Markedssituationen for oksekød

I 2021 faldt produktionen af oksekød og kalvekød 0,6 pct. i perioden januar-september 2021 i forhold til samme periode af 2020. I begyndelsen af 2020 var prisen for de bedste kategorier (ungtyre, stude og kalve) let faldende, men efter covid-19 pandemiens start i marts 2020 faldt prisen. Siden maj 2020 og frem til uge 1 i 2021 har prisniveauet udviklet sig stabilt og er steget til en pris på 429,6 euro/100 kg, hvilket er 19,2 pct. højere end samme tid året før. Prisniveauet er nu betydeligt over gennemsnittet for de seneste tre år. EU's eksport inkl. UK faldt med 6,9 pct. i perioden januar-oktober 2021 i forhold til samme periode af 2020. EU's import i perioden januar-september 2021 inkl. UK faldt med 15,3 pct. i forhold til samme periode af 2020.

Markedssituationen for fjerkrækød

Fjerkræsektoren oplevede også et prisfald efter starten på covid-19 pandemien. Prisen rettede sig og lå i oktober 2020 på 181,67 euro/100 kg, hvilket var 2,1 pct. lavere end samme tid året før. Primo juni 2021 lå prisen på 204,03 euro/100 kg. Primo januar 2022 er prisen steget til 218,43 euro/100 kg. Det er 17,6 pct. over prisen samme tid sidste år og betydeligt over gennemsnittet for 2016-21. EU er fortsat nettoeksportør af fjerkrækød målt både i mængde og værdi. Udbrud af fugleinfluenza flere steder i EU herunder i Danmark i første del af 2021 påvirkede eksporten negativt, idet en række vigtige eksportmarkeder ikke anerkender regionalisering, men lukker helt for eksport fra et EU-land ramt af sygdommen.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Sektoren har vist god modstandsdygtighed under og efter covid-19 og viser nu positive tendenser for handel på det indre marked, genopretning af handel med tredjelande og stigende producentpriser. Udfordringen nu er høje energipriser, som normalt udgør ca. 20 pct. af producenternes omkostninger, hvilket særligt er en udfordring for vinterafgrøder i drivhus, eksempelvis tomater. Det kan medføre at nogle producenter må skære ned for produktionen. Der er desuden fokus på Belarus' importforbud af varer fra EU, som i særdeleshed forventes at forværre en allerede presset polsk æblesektor, men derudover ikke forventes at have større konsekvenser for markedet generelt. Nye importkontroller på varer fra EU

til UK forsinket handlen med frisk frugt og grønt og kan potentielt resultere i yderligere tab af markedsandele til andre tredjelande. Handel med tredjelande og på det indre marked er generelt stabil, med en let stigende tendens.

Markedssituationen for korn og proteinafgrøder

Der er høje priser på korn i EU, som med undtagelse af et lille fald i efteråret 2021, har været støt stigende siden slutningen af 2020. Kun majs viser større udsving, dog også inden for en generel stigende tendens. Produktionen i 2021 endte med et lille fald på -5 pct. i forhold til 2020, mens forventningerne til 2022 viser en stigning i produktion på +3,4 pct. 2022 er generelt startet godt for sektoren med størstedelen af såningen gennemført inden for det optimale vindue og gode forhold for spiring. Det vurderes, at kornproduktionen i 2022 kan blive påvirket ved vedvarende høje energi- og gødningspriser samt ved en eventuel forværring af situationen i Ukraine, der har en stor andel af produktionen i denne sektor. EU's produktion af oliefrø anslås til 30,5 mio. ton i 2021/22. Denne årlige stigning på 7 pct. bør efter faldet i 2020/21 lette EU-markedet, selv om forsyningen af rapsfrø fortsat vil være knap som følge af lave lagerbeholdninger i starten. Dette medfører fortsat høje priser.

Markedssituationen for sukker

Globale sukkerpriser fortsætter med en generelt stigende tendens og lå den 21. januar 2022 på 447 euro/ton. Prisen i EU lå ved sidste opdatering i november 2021 på 415 euro/ton. Import af sukker fra EPA/EBA (Det Økonomiske Partnerskab/alt andet end våben initiativet) til EU lå den 22. januar 2022 på -23 pct. i forhold til sidste års niveau, mens den samlede akkumulerede import i januar 2022 ligger inden for -10 pct. i forhold til sidste års niveau og den akkumulerede eksport fra EU ligger på niveau.

Markedssituationen for vin

Markedssituationen for vin er fortsat ramt af nedlukninger i restaurationserhvervet på tværs af EU og af russisk importforbud. Det forventes ikke, at eksisterende støtteordninger vil fortsætte.

Eksport generelt

Eksporten inden for landbrugsfødevarer generelt lå i perioden januar-april 2021 på +1,7 pct. sammenlignet med samme periode i 2020, mens importen til EU lå på -5,1 pct. og den samlede handelsværdi på -1,1 pct. Overskuddet på handelsbalancen til en værdi af 22,7 mia. euro er en fremgang på +17 pct. i forhold til 2020.

Salgsfremme

Der er i 2021 afsat 183 mio. euro til salgsfremme, hvoraf næsten halvdelen går til at fremme økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarersektorens rolle i forbindelse med klima og miljø. 19 mio. euro er øremærket programmer, som skal øge forbruget af frisk frugt og grønt på det indre marked. Der forventes i 2022 at blive afsat 187 mio. euro, med næsten halvdelen til at fremme økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarersektorens rolle i forbindelse med klima og miljø. Der ses desuden øget fokus på EU's indre marked og i særdeleshed på økologi, mens budgettet til at fremme sunde kostvaner og forøget forbrug af frugt og grønt i EU forbliver uændret.

Ruslands invasion af Ukraine

Markedssituationen for landbrugsvarer forventes at blive påvirket af Ruslands invasion af Ukraine. Den europæiske eksport af landbrugsvarer har siden 2014 været yderst begrænset på grund af den russiske embargo efter den russiske besættelse af Krim-halvøen, hvorfor det ikke i nævneværdig grad forventes at ville påvirke den europæiske eksport af landbrugsvarer. Ruslands invasion af Ukraine forventes dog at få konsekvenser særligt med stigende priser og faldende udbud af korn samt handelsgødning, da Rusland og Ukraine bidrager med en stor del af den globale produktion. Der vil endvidere kunne være afledte konsekvenser som følge af stigende priser og faldende udbud af energi.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Høring

Sagen har tidligere været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer finder i forhold til mejeri, at de stigende mælkepriser skal ses i sammenhæng af højere produktionsomkostninger hos både landmanden og mejerierne. Som regel vil højere mælkepriser medføre stigninger i indvejsningen, men dette har ikke været tilfældet i anden halvdel af 2021 og starten af 2022 netop på grund af markant højere energi- og foderpriser.

For svinekød har afsætningen af fersk grisekød på det europæiske marked i december 2021 fået støtte fra julehandlen. Som frygtet betyder nye restriktioner som følge af den nye Corona bølge i Europa, at der ses et fald i efterspørgslen fra den europæiske foodservice sektor. I Tyskland fik man for første gang længe et positivt signal, da noteringen til uge 50 steg med 3 cent. De store tyske slagterier tog dog toppen af glæden, da de meldte ud, at markedet ikke kunne bære en fuld noteringsstigning, og de derfor ville køre videre med uændrede "huspriser" for alle frie grise uden kontrakt. Hvad der sker med noteringen de første måneder i det nye år, er fortsat meget usikkert. Den nye Corona bølge vil formentlig ramme efterspørgslen på det europæiske marked de kommende måneder. Dette kombineret med høje energi- priser, fragtrater og foderpriser medfører en aktuell meget presset situation for sektoren både i Danmark og EU. Men modsat er der også fremadrettet i 2022 udsigt til slagtninger i EU, der vil ligge lavere end året før. Landbrug & Fødevarers fortsatte forventning er, at der vil ske en stigning i den hjemlige notering i løbet af foråret 2022. Ud over lavere EU-slagtninger og sæsonmæssig bedre efterspørgsel kan der også her håbes på støtte fra en bedre efterspørgsel fra Kina. Det er derfor Landbrug & Fødevarers klare vurdering, at etablering af støtte til privat oplagring snarligt vil gavne markedet i den nuværende situation samtidig med, at Landbrug & Fødevarer forventer, at markedet vil bedres så meget at udlagringen af varerne næppe får den store negative effekt.

For oksekød blev der i 2021 i Danmark slagtet 6.000 kreaturer flere end 2020. Samtidigt er den gennemsnitlige afregningspris steget 5-6 kr. pr. kg. slagtevægt. Prisniveauet er generelt stigende i europæiske oksekødsektor, men den danske afregningspris er fortsat lavere end i øvrige EU-lande. Set i lyset af de stigende produktionsomkostninger vil den reelle gevinst til landmanden være begrænset.

For fjerkrækød dækker stigende priser langt fra den stigende tendens til højere produktionsomkostninger til foder, energi og lønninger, der udgør 80-90 pct. af de samlede produktionsomkostninger. Disse omkostningskomponenter forventes at stige 20-30 pct. over de kommende måneder mens metal og plastikmateriale til pakninger af kyllingeprodukter ligeledes udsættes for prisstigninger på op til 40 pct.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det kan forventes, at de fleste medlemsstater finder, at markedssituationen har forbedret sig i takt med genåbningen, mens en lang række medlemsstater forventes at ville efterspørge yderligere støtte særligt til svinesektoren.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked. Regeringen lægger vægt på, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. februar 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21. februar 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. februar 2022.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.